

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Immunitate Bonorum ecclesiasticorum. Cap. xiv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

DE IMMUNITATE BONORVM Ecclesiasticorum. Cap. XIV.

S V M M A R I V M.

1. Clerici, & bona Ecclesiastica, eam jure divino, quàm humano gaudent privilegio immunitatis. & n. 3. & n. 5.
2. Pharao divina legi ignarus sacerdotes, & eorum bona immunitate gaudere voluit. & eis eam alimoniam ministravit.
3. Clerici & eorum bona etiam ex jure Casareo gaudent immunitate.
4. Clerici laici collectas absque Sede Apostolica auctoritate persolventes, an poenam incurrant.
5. Imperatores, Reges, Principes, & alij à clericis, & bonis ecclesiasticis tales, aut alia onera exigentes graves poenas incurrunt.
6. Coloni, & servitores clericorum pro parte colonica gaudent immunitate. Remedia in tempore sunt querenda. ibid.
7. Clerici spirituales res sunt, & ex toto corpus, & animam in servitium, & sortem Christi dederunt.
8. Clerici exemplo gentilium ab exactionibus & tributis exempti dicuntur.
9. Immunitas clericorum naturalem habet aequitatem. Imperium oratione, & religione magis, quàm labore, & corporis sudore sustinetur. ibid.
10. Christus rerum ecclesiasticarum proprietarius, & possessionem habet, non exaltatus. Bona ecclesiae sunt deputata visibus clericorum, & pauperum. ibid.
11. Pedagia, & alia onera de facto à clericis exigentes poenas plures incurrunt. Ius in Papa obligat ex precepto. ibid.
12. Excommunicari nemo potest, nisi vocatus, si excessus non est notorius.
13. Notoria, qua dicantur. Pedagium quid sit, & an differat à vectigali. ib.
14. Clericorum immunitas est personalis, & non transit ad emptorem rerum ipsarum. Condicio mutatur ex mutatione persona. ib.
15. Pedagii ratione orta questio inter levatorem ipsius, & delatorem rerum, qualiter sit terminanda.
16. Equites S. Ioan. Hierosolymitani sunt verè religiosi, & gaudet privilegio immunitatis Equitum dicti ordinis professio qualiter fiat. ib.
17. Clausula sublata &c. quid operetur.
18. Clerici, & ecclesiae an teneantur conferre, & contribuere ad refectionem pontium & viarum, & num. 19. & 20.
19. Leges Imperatorum & Regum, an comprehendant clericos.
20. Leges Imperiales damnosa ecclesiastica jurisdictioni non ligant clericos, nisi specificè ab Ecclesia fuerint approbatae. Lites pendentes in foro ecclesiastico sunt decidenda secundum canones. ibid.
21. Clerici sunt etiam exempti à custodia civitatis tempore belli, à refectione murorum civitatis, & alijs oneribus. & n. 29.
22. Clerici pluribus casibus non gaudent immunitate.
23. Episcopus in tangentibus totum clericum, oportet, quod habeat consensum totius cleri: immunitatem requiritur auctoritas Sedis Apostolicae. R. 2. 24. Clo-

24. Clerici tenentur ad omnia onera; quae convertuntur in utilitatem communem clericorum.
25. Laici, exigentes onera à clericis, & dantes consiliū, auxilium, vel favorem, excommunicationis sententiam in canonibus, & in Bulla Cæna Domini contentā incurrunt.
26. Absolvi à censuris in Bulla Cæna Domini contentis, nemo potest, nisi a Papa, præterquam in articulo mortis, neq; etiam tunc, nisi de st indo Ecclesia mandatis, & satisfaciendo cautione præstita.
27. Absolvere potest quilibet sacerdos in articulo mortis à quibuscunq; casibus reservatis.
28. Ecclesia, sive clericus, in quē pervenit res allibrata, an teneatur ad collectas, & n. seq.
29. Immunitas concessa alicui extenditur ad bona postea quasita.
30. Collectandi jus habet executionem paratam, sed salit contra personas ecclesiasticas, & earum colonos, qui debent audiri, ubi disputatur de immunitate.
31. Collectas publicas clericorum coloni solvere non tenentur.
32. Res minoris estimantur ratione oneris illis injuncti.
33. Servi clericorum eodem privilegio gaudent, quo ipsi clerici.
34. Statuta, & consuetudines laicorum contra libertatē ecclesiasticā ipso jure sūt nulla.
35. Colonus clericorum pro trassio, seu colonia, item, & bona ecclesiastica gravantes, quas pœnas incurrant.
36. Statuentes cōtra ecclesiasticam libertatem, scriptores, potestates, & alia persona, nisi statuta de libris fecerint amoveri, sunt ipso jure excommunicati.
37. Statuta, quae dicantur contra libertatem ecclesiasticam.
38. Domini temporales prohibentes subditis necum personis ecclesiasticis cōtrahant, vel communia exhibeant, ipso facto excommunicationem incurrunt.
39. Statutum laicorum prohibens alienationem immobilium in ecclesias, vel monasteria, non valet.
40. Opinio, quae favet Ecclesia in dubiis opinionibus in judicando, & consulendo, est tenenda.
41. Statutum contra libertatem Ecclesiae in volumine statutorum insertum, quomodo sub pœna excommunicationis sit abolendum.
42. Redditi ecclesiastici, qui in subventionem Principum bellorum causa suscipiuntur, malos eventus pariunt.
43. Regnum Francia ob malam bonorum ecclesiasticorum administrationem in domum Caroli Magni fuit translatum.
44. Ludovicus II. Francorum Rex privilegia ecclesiastica innovavit.
45. Regnum Francia ob malam bonorum ecclesiasticorum administrationem à descendencia Caroli Magni in stirpem Vgonis Capeti fuit translatum.
46. Pragmatica sanctio beneficiorū causa in Regno Francia edita somes plurium majorum.
47. Concordia inter Leonem X. Papam, & Franciscū Francorum Regem super collatione beneficiorū in mala malos parit exitus.
48. Linea stipitis de Valis ex persona Henrici III. Regis Francorum violenter occisi extincta, in personam Henrici Bourbonni fuit translata.
49. Bona ecclesiastica usurpantes propriamittunt.
50. Bona ecclesie oneribus gravantes pœnas, & flagella non evadunt.

BONA etiam, quæ ecclesijs ecclesiasticisve personis donata, ac destinata reperiuntur, jure merito plurimis privilegijs decorata sunt, f ad eod quod non solum jure humano, verum etiam divino, à secularium personarum exactionibus sunt immunia. *cap. quamquam. §. cum igitur. & ibi gloss. in ver. ipsarum. & Geminian, num. 2. de cens. in 6. & Abb. in cap. non minus. num. 2. de immunit. eccles.* Et res clericorum in pluribus eodem privilegio gaudent, quo res ecclesiarum gloss. *in cap. in ver. suis. de vita. & honest. cleric. in cap. ecclesiarum. r. 2. qu. 2. in cap. similiter. in ver. eccles. r. 6. qu. 1.* Bursat. qui de magis commun. testatur *in cons. 142. num. 2. lib. 2. & Bellarm. in 4. controvers. gen. tom. 1. lib. 1. de cler. cap. 82. in fin.* Pharaon enim, f qui legis divinæ notitiam non habebat, omnibus aliis in servitute redactis, sacerdotes, & possessiones eorum in pristinam libertatem dimisit, & eis alimoniam de publico administravit *Genes. cap. 47. cap. non minus. de immunit. eccles. & cap. tributum in fin. r. 2. qu. 8.* Nec licet communitatibus, & jurisdictionem temporalem obtinentibus, vel institutam temporalem exercentibus, tales, vel collectas, seu exactiones quascunque ecclesijs, vel personis ecclesiasticis imponere, vel exigere ab eisdem pro domibus, prædijs, vel quibuscunque possessionibus ab eisdem ecclesijs, vel personis ecclesiasticis legitime acquisitis, vel acquirendis, etiam si ipsæ ecclesiæ, vel personæ, aut res hujusmodi sint intra illorum districtum, vel territorium constitutæ, *c. 1. §. volentes. de immunit. ecclesiastic. in 6. & Concil. Lateranen. relatum in dist. cap. non minus. cap. adversus. eodem. tit. & clem. unis. eo.*

3 Dieta enim conclusio procedit f non solum de jure divino, & canonico ex supra deductis, sed etiam de jura Cæsareo, quo cavetur, ut nulla potestas, seu persona publica, aut privata, collectas, sive exactiones, angarias, vel perangarias, ecclesijs, vel alijs pijs locis, aut ecclesiasticis personis imponere, aut invadere bona ecclesiastica præsumant. Quod si fecerint, & requisiti ab Ecclesia, vel ab Imperio emendare contempserint, triplum refundere, & nihilominus banno Imperiali subiacere teneantur: quod absque satisfactione debita nullatenus remittatur. Quæcunque etiam communitas, vel persona per annum in excommunicatione incurta propter offensam libertatem ecclesiæ perstriterit, ipso jure imperiali banno subiacet, *ut in constitutione à Federico II. Imperatore promulgata, qua incipit: Nos Federicus. §. item nulla, de stat. & consuet. cont. libert. eccles. in usib. feud. que est repetita post. l. 2. ibi, Item nulla communitas, C. de Episc. & cler. l. item quæcunque. l. omnes. §. privilegiis. e. tit. placet. C. de sacrosanct. eccles. autb. de eccles. tit. §. ad hæc sancimus col. 6. Abb. in cap. 2. numer. 10. de immunit. eccl. & Card. Baron. referens legem Honorij Imperatoris in lib. Annal. Eccles. 10. §. Anna. 412. pag. 341.*

De jure autem canonico, f præter pœnas jure Cæsareo impositas, Prælati, ecclesiasticæque personæ religiosæ, vel seculares quorumcunque ordinum, conditionis, seu status existentes, qui collectas, vel tales, decimam, vicissimam, seu centesimam suorum, & ecclesiarum

R 9 proveu-

proventuum, vel bonorum laicis solverint, vel promiserint, vel se soluturos consenserint, aut quamvis aliam quantitatem, portionem, seu quotam ipsorum proventuum, vel bonorum æstimationes, vel valoris ipsorum, sub adjutorij, mutui, subventionis, subsidij, vel doni nomine, seu quovis alio titulo, modo, vel quæsito colore, absque auctoritate Sedis Apostolicæ, necnon ¶
 5. Imperatores, Reges seu Principes, cives, Comites, Barones, Potestates, Capitanei, vel officiales, aut Rectores quocunque nomine ceaseantur, civitatum, castrorum, seu quorumcunque locorum ubilibet constitutorum, & quivis alij, seu juscunque præminentia, conditionis & status, qui talia imposuerint, vel exegerint, vel receperint, apud ædes sacras deposita ecclesiarum, vel ecclesiasticarum personarum ubilibet arrestaverint, saisiverint, seu occupare præsumperint vel arrestari, saisire, aut occupati mandaverint aut occupata saisita, seu arrestata receperint, ac omnes, qui scienter dederint in prædictis auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte eo ipso sententiam excommunicationis incurrunt: Universitates quoque quæ in his culpabiles fuerint, ecclesiastico supplicantur interdictio, *cap. clericis laicos. §. nos igitur. de immun. eccles. in 6. d. cap. non minus. in fin. cap. adversus consules, extra eo. & clem. unic. eo.*
 Eodem privilegio immunitatis gaudent ¶ clericorum servitores, & qui sunt in ministerio ipsorum, qui gaudent privilegio ipsorum dominorum, non principaliter propter se, sed propter favorem suorum dominorum *l. 1. & 2. C. de epic. & cleric. & ibi Bald. in d. l. 2. num. 2. Conc. Tolet. 3. & clem. in cap. Ecclesiarum, 12. quæst. 2. &*

ibi gloss. in ver. clericorum, Sunt autem in ministerio clericorum coloni eorum bonacolentes, Rebuff. in l. 1. C. de colo. Thracen. nu. 3. lib. 11. & Innoc. in d. cap. non minus, nu. 3. in fin. de immunit. Eccl.

Et quod attinet ad colonos, quamvis videatur, quod non sint exempti, quia, licet colant possessiones ecclesiæ, non excusantur in adventu Principis, quin personaliter interserviant, Innoc. in d. cap. non minus, nu. 3. & ibi Abb. num. 14. post. med. & etiam tributa solvere teneantur. *l. hi penes*, & ibi Bart. num. 1. & Rebuff. num. 1. & 2. C. de agric. & cens. l. 11. est casus specialis, quod in adventu Principis interserviant, comprehendens colonos liberos interservientes ecclesijs pro mercede, ut declarat Abb. in d. cap. non minus, eod. num. 14. in fin. Tributa autem solvere tenentur non pro colonia, sed de prædijs, & bonis propriis, quæ suo nomine possident, & proprio nomine in libro catastro sunt descripta, Rebuff. in d. l. hi penes quos, num. 2. & 3. sed pro colonia, licet Fed. de Sen. com. 111. quæstio talis est. num. 10. conetur probare partem contingentem colonos bonorum ecclesiasticorum, quamdiu dicta bona excolunt, ad tributorum solutionem teneri, hoc procedit in datijs, & gabellis persolvendis, quæ pro fructibus à solo separatis partem ipsos colonos contingentem, si eam vendant, persolvere tenentur, ut post Feder. Rip. & alios quos citat, tenent Burlat. in cons. 25. num. 3. lib. 1. & cons. 42. num. 14. eod. lib. 1. sed à muneribus collectis, alijsque oneribus, quæ personis pro cultura, seu trafico prædiorum imponuntur, coloni prædiorum ecclesiasticorum, occasione eorundem prædiorum ab oneribus sunt exempti, ut post Bald.

Bald. in l. 1. c. de episc. & cler. Duen. in reg. 8
100. ampl. 2. limit. penult. & alias, consuluit
idem Bursat. eod. conf. 25. num. 4. & in his
terminis procedunt. Conc. Tolet. Bald. ac
alii supra citati, Bart. in l. 1. nu. 3. vers. con-
trarium voluit. G. de anno. & tribut. lib. 10.
& Petr. de Ubal. in tract. de Societ. 8. part.
14. colum. & in 7. par. 9. colum. & quia pro-
pter gravamina, quæ colonis quandoque
imponuntur, plures ecclesiæ, & ecclesia-
sticæ personæ non inveniunt rusticos, qui
suas possessiones colere velint, ut animad-
vertit Fed. in d. conf. 171. nu. 10. in fin. meli-
us est in tempore occurrere, quàm grava-
minibus passis ab Episcopo remedium
querere, ut docet Fed. ibi eod. n. 10.

Pro trafico autem seu laborerio facien-
do super possessionibus ecclesiasticis, quæ
omnino sunt exemptæ ex supra deductis,
& infra dicendis, si persolvere tenerentur,
extorquerent laici per indirectum colle-
ctas ex bonis ecclesiasticis, quod est pro-
hibitum, & est casus comprehensus in Bul-
la Cœnz Domini, ut infra patebit. Et de
hujusmodi exemptione non est dabitand-
um, quia præter id quod probatur jure
divino, canonico, & cæsareo concessum,
Summus Pontifex, clericos, & eorum res,
à jurisdictione seculari sine Imperatoris
consensu eximere potuisset, & ¶ cum cle-
rici spirituales res sint, & ex toto corpus, &
animam in servitium, & sortem Christi
dederint, cap. dilectissimus, vers. communis
vita. 12. quest. 1. Innocent. in cap. 2. num. 1.
de major. & obed. Card. in repe. cap. perpen-
ditimus, opposit. 7. de sentent. excom. & Covar.
cap. 31, pract. quest. num. 3, in princip.

Pluribus enim rationabilibus de causis
clericis à secularium personarum exactio-
nibus, & tribus fuerunt exempti.

Primò exemplo Gentilium moti, quis
cum Joseph totam terram Ægypti Pha-
raoni subiecisset, terra sacerdotum retinuit
pristinam libertatem, quibus, & statuta ci-
baria ex horreis præbebantur; quapropter
non fuerunt compulsi vendere possessiones,
& ex eo tempore, usque in præsentem
diem, in universa terra Ægypti regibus
quinta pars solvitur, & factum est quasi
in legem, terra sacerdotali excepta, quæ li-
bera ab hac conditione fuit Genes. d. c. 47.
Et Artaxerxes: ego, inquit, Rex statui, atque
decevi omnibus custodibus arcæ publi-
cæ, qui sunt trans flumen, ut quodcunque
petierit à vobis Esdras sacerdos, scriba leg-
is Dei Cœli, absque mora detis usque ad
argenti talenta centum, & usque ad vini ba-
tos centum, & batos olei centum, sal verò
absque mensura: vobis quoque notum
facimus de universis sacerdotibus, & levi-
tis, & cantoribus, & ianitoribus, nathineis,
& ministris domus Dei hujus, ut vecti-
gal, & tributum, & annonas non habeatis
potestatem imponendi super eos, Esdra lib.
1, cap. 7, circ. med. & gloss. in cap. quanquam,
in verbo divino, de censibus, in 6 & plene O-
salc. in decis. 68. nu. 1. 2. & 3 quamvis con-
trarium ibi defendere conetur, licet per ip-
sum pro contraria opinione allegata non
subsistant, ut infra demonstrabitur.

Cum enim reges Gentiles sacerdoti-
bus, levitis, & alijs ministris domus Dei ser-
vari voluerint libertatem, & quòd illis in
necessitatibus ita liberaliter subveniretur,
non debuerunt postea ecclesiastici à Chri-
stianis laicis deterioris conditionis fieri,
quàm sub Pharaone, qui legis notitiam
non habebat, fuerant effecti, d. cap. non mi-
nus, de immunit. Eccles. & ibi Abb. n. 1.

9 Secundò ¶ clerici à subjectione tribu-

rum fuerunt exempti Principum privilegio, non tantum, quantum iure divino, quod habet naturalem æquitatem, cum clerici divinis vacantes, laborem Principum compensent, qui administrationi reipublice insudant, S. Thom. *super cap. 13. ad Rom.* & clericorum orationibus summi numinis veniam speramus, gloss. *in l. miles, in verb. facere, ff. de re iudic.* & ibi Rip. n. 7. Quapropter Constantinus, & Constans Imperatores ecclesiasticas personas privilegio immunitatis gaudere voluerunt, sciens magis religionibus, quam officijs, & labore corporis, vel sudore Imperialem reipublicam contineri, *capit. in qualibet, 22. quest. 8.* Quæ tamen dici potius debent agnitio privilegiorum, quæ Deo iure divino habent quàm privilegia.

20 Tertiò rerum ecclesiasticarum † proprietatem, & possessionem non prælatus, sed Christus noscitur habere, quia quæcunque homines offerunt, dicuntur esse oblata Deo *cap. nulli liceat, & c. qui abstulerit, 12. quest. 2. cap. videntes, ead. caus. quest. 1.* Innocent. *in cap. cum super, num. 3.* & ibi Abb. *num. 18. de caus. poss. & propr.* vel penes universalem, vel singularem ecclesiam, quæ nunquam moritur, nec est unquam nulla, *cap. liberti, il. 2. 12. quest. 2. & cap. non surbatur, 24. quest. 1.* Innoc. *in d. cap. cum super, num. 4.* & Abb. *d. num. 18. in fin.* & sunt deputata usibus clericorum, & pauperum, quoad utrum solam, & sustentationem, Innoc. *d. num. 4. in princip.* & Abb. *in d. cap. non minus, num. 6. de immunitat. Eccles.* & propterea regulariter ab omnibus oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, datijs, tractis, gabellis, & pedagijs sunt exempti.

21 Tamen de pluribus quæri potest † pri-

mo, cum à pedagijs clerici sint exempti, & de facto aliquis cogat clericum ad persolvendum pedagium violando illius privilegium, & ecclesiasticam immunitatem, quam pœnam incurrat. Et ex decisione Bonifac. VIII. nec collegium, nec Universitas, nec aliqua etiam singularis persona cuiuscumque sit dignitatis, conditionis, aut status, ab ecclesijs, aut personis ecclesiasticis, aut pro rebus ecclesiasticarum personarum, pedagia exigere, vel extorquere per se ipsos, vel per alios, ipsorum nomine, vel etiam alieno, aut eas ad huiusmodi persolvenda compellere possunt. Contrafacientes autem singulares personæ excommunicationis, collegia verò, vel Universitates, civitates, castra, vel loca interdicti sententias ipso facto incurrunt: nec ab excommunicatione huiusmodi absolutionem, vel interdicti relaxationem possunt obtinere, donec exacta plenarie restituerint, & de transgressione satisfecerint competenter, *cap. quamquam post med. de cens. in 6. & clem. fin. eod. titul.* Dictio enim, ipso facto, est latae sententiæ, quapropter, licet exigentes restituant, & satisficiant, est tamen necessaria absolutio ab excommunicatione, vel interdicti relaxatione *d. c. quamquam in fin.* & ibi gloss. *in d. clem. fin. in verb. donec,* quæ satisfactio fieri debet ad instar excommunicati pro manifesta offensa prius emenda præstita sufficienti, *cap. ex parte in Christo, vers. in secundo verò, de verb. signific. c. solet vers. nisi eum, de senten. excommun. in 6.* & Diaz. *in pract. crimin. c. 57. in annot. vers. si tamen publicari,* quæ debet esse cum expensarum satisfactione, & de stando iudicio cautione præstita, *cap. venerabilibus, §. porro, vers. secus autem, eod. tit. in 6.*

An

An ipso facto sententiam excommunicationis incurrens, debeat sine aliquo processu, vel causæ cognitione excommunicatus publicari. Videtur quod sic, per dictam clem. fin. ubi Papa iubet in princip. & iussio Papæ obligat ex præcepto, ut ibi gloss. in verb. jubemus.

22 † Tamen nemo debet ad publicationem excommunicationis procedere, nisi parte vocata. gloss. in ead. clem. fin. in verb. consistit, in clem. 1. in ver. quæ sit, circa fin. & in clem. 2. in verb. consistit, de pæn. & Rot. dec. 2. in fin. de dol. & contum. in nov. & hæc procedunt in dubio, sed in claris si notorie constaret de in cursu excommunicationis per exactorem pedaggi publice, ita quod notorium esset, nulla præcedente monitione, posset publicari. Innoc. in c. 1. num. 5. de offic. deleg. Abb. in cap. parochianos, numer. 2. vers. concordat sic, de sent. excommunic. & Felin. in cap. sacrosanct. num. 3. eod. tit.

23 † Notoria enim dicuntur, quæ per confessionem, vel probationem legitime nota sunt, aut per evidentiam rei, quæ nulla possit tergiversatione celari, cap. final. in fin. de cohab. cleri. & mul. & cap. cum olim, de verb. signif. Et quamvis pedagium sit præstatio, quæ fit à transeuntibus pro persona, vel rebus, quæ vehuntur, aut portantur, gloss. in c. super quibusdam, in verb. pedagium de verb. signif. & vectigal à pedagio differat nomine, ut post Joann. Andr. Abb. in cap. innovamus, num. 3. de censibus, Paul. de Castr. in l. 1. nu. 2. ff. de public. tenet Felin. in c. Ecclesia S. Mariz, nu. 106. de constit. pedagium tamen, & vectigal idem important, ut ibi Abb. & tam exigentes pro personis, quam pro rebus proprijs eandem pœnam incurunt. Quæ solum procedunt pro rebus

proprijs clericorum, non autem pro rebus, quas clerici emissent, & animo negotiandi portarent, pro quibus cessat privilegium, argumento à contrario sensu, clem. fin. de cens. & ibi gloss. in verb. non negotiand. Specul. de immunit. Eccles. in fin. Felin. in d. cap. Ecclesia S. Mariz, num. 105. & Fed. de sen. cons. III. num. 10. vers. immo si clericis.

Quid autem, si clericus vendidit granum, vinum, aut alios fructus ex prædijs ecclesiasticis recollectos, an emptor sit immunis à solutione pedaggi. Et videtur, quod sic, quia, cum prædia ecclesiastica, & eorum bona sint exempta, debent dicto privilegio exemptionis gaudere, quia sequuntur conditionem personarum. Abb. cons. 6. numer. 2. par. 1. tamen contrarium est verum, 14 † nam immunitas clericorum à pedaggi, & gabellis fuit concessa favore personarum ex supra deductis, & non transit ad emptorem. gloss. in d. clem. si in verb. non negotiandi, & Fed. d. num. 10. quia mutatione personæ mutatur conditio rei l. per procuratorem. in fi. & ibi Bald. in princ. ff. de acquir. hered. & licet clerici de fructibus luarum præbendarum non solvant gabellam, ementes tamen huiusmodi fructus illam solvere tenentur, quemadmodum ementes à fisco, non obstante privilegio fisci, solvere debent. Bart. in l. luscio §. fin. de publica. † Si autem inter levatorem pedaggi, & delatorem sit questio, ut quia ille negat, delatorem rem esse clericum, vel dicit, res deferri negotiationis causa, vel res illius non esse, unde grave esset semper iudicem adiri, pro fide huius rei recipienda est committendū juramento 15 S deferen-

deferentium, vel suorum nunciorum, si personarum qualitas non dissuadeat, vel nisi fides de contrario haberetur in promptu: & quoad personam sufficit, quod reperitur in habitu, & tonsura clericali, gloss. in d. clem. fin. in verb. non negotiandi, vers. si autem, & ibi Abb. num. 4. de cens. Si tamen contra clericum de jure erit gabella à publicanis petenda coram iudice ecclesiastico clericus erit conveniendus Roland. à Val. conf. 71. nu. 25. volu. 4. & post plures alios, quos citat Diaz. in pract. crim. canon. c. 57 in add. vers. erit tamen quibus addo vulg. regulam, quod actor forum rei sequi debet.

16 Milites † ordinis S. Joannis Hierosolymitani eodem privilegio gaudent, quia sunt vere religiosi, cum profiteantur in hæc verba: Ego N. voveo, & promitto Deo omnipotenti, bea. æque Mariæ semper Virgini, Dei genetrici, ac S. Joan. Baptistæ perpetuo, cum Dei auxilio servare veram obedientiam cuicunque superiori, qui à Deo, & religione nostra mihi dabitur, amplius vivere sine proprio, & castitatem servare, ut in Stabil. cap. 1. de recept. frat. quibus tria substantialia vota emittunt, & propterea habent privilegia, quibus expres- 19 se cavetur, quod à solutione, & exactione passagij, atteragij, gabellæ, daci, tractæ, collectæ, procurationis, iucundi adventus, iurium etiam synodali, censuum, & decimarum, etiam novalium, etiam hortorum, pratorum, piscationum, molendinorum, & terrarum, quas per se ipsos, vel alios eorum nominibus, etiam colonos arrendatarios, & emphyteusas excolunt, & de quibus fructus percipiunt, & cuiusvis alterius oneris personalis, seu missi sunt exempti, nec etiam ratione persona-

rum vel rerum, animalium, ac bonorum suorum, ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum ecclesiarum, quam dictæ religionis in aliquo teneantur ut in motu proprio Pij III. in Bull. cap. 14. fol. 668. vers. necnon à solutione, qua habet decretum irritans. &c. Et clausulam, sublata, &c. Et quoad ipsos, est sublata difficultas, an teneantur ad solutionem gabellæ impositæ pro refectione murorum, pontium, & fontium, ut in l. ad instructiones C. de sacrosanct. eccles. † quia dicta clausula, sublata, &c. removet facultatem quibuscunque aliter judicandi, vel interpretandi. cap. si e tempore de elect. in 6. Paril. conf. 38. n. 7. conf. 41. n. 22. l. 4. Cassad. super regul. decis. 12. n. 5. cum seq. & Gomet. de anna. poss. q. 4. nu. 5.

18 An autem † clerici seculares, & regulares sint exempti à gabellis solvendis, quæ imponuntur pro refectione pontium, & viarum, videtur quod non, sed, quod ad illorum solutionem, & contributionem teneantur. d. l. ad instructiones. ubi Bald. nu. 1. auth. de Eccles. tit. 5. ad hæc sancimus, column. 6. & Felyn. in d. c. Ecclesia S. Maria. n. 106. vers. tertius, ubi gabella.

19 Nam leges Imperatorum † videntur comprehendere clericos, c. 1. de novi oper. nunc. cap. si. in auditorium. 10. dist. Felyn. in eod. cap. Eccles. S. Maria. num. 37. & Abb. in cap. inter alia. num. 1. de immuni. Eccles. tamen etiam dicta conclusio sit fundata in jure civili, per canones posteriores fuit correctæ, & libertati ecclesiasticæ per leges civiles præjudicari non potest defectu potestatis condentis, cum non constet de dictarum legum civilium approbatione, quæ de jure requiritur in concernentibus odium Ecclesiæ.

† Ex

20 ¶ Et quando lex imperialis est damnosa ecclesijs, seu ecclesiasticis personis, non tenet, nisi specificè approbetur ab ecclesia. Innocent. cap. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. in terminis dictarum legum, gloss. in cap. generaliter, §. novarum in verb. collationibus, infra. 16. quest. 1. Abb. qui attestatur, hanc communem doct. theoreticam in cap. non minus, num. 20. in princip. vers. dico enim, de immunit. Eccles. idem Abb. in cap. Ecclesia S. Maria, numer. 10. vers. an lex civilis, & ibi Dec. numer. 88. & 91. & Felia. num. 40. vers. primum est, de constitut. idem Abb. in cons. 3. num. 1. vers. sed his non obstantibus, & num. 2. par. 1. Bero. in cons. 31. nu. 20. cum seqq. volum. 1. & Benedict. Capra in libr. leg. concl. 46. per totum.

Et hæc questio casu, quo dubitari contingeret, esset decidenda à iudice ecclesiastico, d. cap. non minus, vers. quo circa, & ibi gloss. in ver. tantam, & in foro ecclesiastico lites deciduntur secundum jus canonicum, cap. 2. de arbit. in 6. Abb. in cap. 1. num. 7. vers. in iudicijs verò, de nov. op. nunc. & in cap. clerici, num. 2. vers. secus in materia, de iud. & Felya. in d. cap. Ecclesia Sancta Maria, num. 43. de constit.

21 ¶ Regulariter autem sunt exempti etiam ab aggeribus faciendis juxta ripas fluminum, ne flumina ex crescentia fluant per limites, à reparatione fontium, refectione murorum civitatis, & ipsorum murorum vigilijs, & generaliter ab omnibus oneribus, capit. quamquam, de cens. in 6. & Abb. in cap. pervenit, numer. 3. in princip. de immunit. Eccles. cum alijs supra in princip. deductis.

22 Limitatur tamen ¶ dicta conclusio plu-

ribus casibus. Primò tempore magnæ necessitatis, quo casu non debet aliquis ecclesiasticus à murorum, seu civitatis custodia excusari, ut cunctis vigilantibus melius valeat civitas custodiri, d. cap. pervenit, & ibi gloss. in ver. modo, & Abb. v. 1. & num. 4. circa medium, & num. 6. de immunit. Eccles. & erit magna necessitas, qua stante ecclesiastici non excusantur, si hostis stat in agro cum exercitu in obsidione loci, ut in casibus, de quibus per Olascha in decis. 68. num. 24.

Secundò in restauratione murorum tempore belli, & tunc clerus compelli potest ad contribuendum per Episcopum, non autem per laicos, Bald. in d. l. ad instructiones, num. 2. & 3. C. de sacrosanct. & in l. de his, C. de epis. & cleric. aut. statuimus, C. eo. & cap. si diligenti, de for. compet.

Tertiò fallit, quoties Episcopus, & clerus tantam necessitatem, & utilitatem aspiceret, ut absque ulla exactione ad relevandas communes utilitates, vel necessitates, ubi laicorum non suppetunt facultates, subsidia per ecclesias exstimatorum conferenda, cap. non minus, §. quo circa, cap. adversus, vers. verum si de immunit. Eccles. & cap. 1. in extravag. com. eod. tit. & tunc non Episcopus solus, ¶ aut cum consensu capituli potest, sed consensus totius cleri debet intervenire. Innocent. in cap. 2. de loc. & conduc. & Abb. in d. cap. non minus, num. 5. quia quòd omnes tangit, ab omnibus debet approbati, cap. quod omnes, de reg. jur. in 6. & in terminis Bero. in cons. 31. num. 13. volum. 1. nec sufficit consensus totius cleri, quia requiritur etiam Sedis Apostolicæ auctoritas, c. clericis & laicos, §. nos igitur, de immu.

Eccles. in 6. & d. extrang. r. s. ceterum, eod. titul. cap. adversus, vers. propter imprudenciam, & ibi Abb. n. 1. eodem, & tunc laici non ex obligatione, sed humiliter, & devotè cum gratiarum actione id recipere debent, d. cap. adversus, vers. verum, si quando.

24 † Quartò tenentur ecclesiastici ad reparationem fluminum, pontium, & viarum, quoties communis laicorum, & ecclesiasticorum urget necessitas, & concurrat utilitas, Abb. in d. cap. non minus, num. 18. & Bald. in d. l. ad instructiones, n. 2. Secus autem, si communitas à flumine haberet particulares redditus piscationis, transitus, portus, aquarum ad pratorum particularem irrigationem, & molendinorum particularium adaquationem, aut pedagia sub quocunque nomine, & titulo ad particularem, aut Universitatis utilitatem exigent: quia tunc cum pedagia, gabellas, tractas, & passagia, promereibus, & animalibus, præsertim bobus cum plaustris, & ab advenis transeuntibus pontes, & vias, ut plurimum destruuntibus exigant, laici suis sumptibus ad huiusmodi refectiones, & reparationes tenentur, Archid. in cap. si quis peregrinus, 23. quest. 3. Cepol. de servit. viar. num. 47. Nicol. Testa. in tractat. de collect. n. 45. Bald. in d. l. ad instructiones, num. 2, ubi quod plaustra destruunt vias, quas continuè reficere oportet. & est ratio, quia, qui tenet commodum, sentire debet incommodum, & contra l. secundum naturam, ff. de reg. jur. & cap. qui sentit. eod. tit. in 6.

25 † Laici autem contrafacientes, exigentes, seu extorquentes ab ecclesiis, ecclesiasticisque personis tales, seu colle-

ctas, aut exactiones quascunque, & dantes ad id faciendum contum, auxilium, vel favorem, etiam circa præstandas subventiones laicis ab ecclesiis prælatis, ac alijs visis ecclesiasticis sententiam excommunicationis incurrant, donec satisfactionem fecerint competentem, d. c. non minus, in fin. cap. adversus, clement. unic. §. volentes, eod. tit. de immunit. Eccles. & c. quanquam, de cens. in 6, & sententias, ac constitutiones, quæ à talibus, vel de ipsorum mandato fuerint promulgatæ, inanes, & irritæ sunt, nullo unquam tempore valituræ, d. cap. adversus, §. quia verò.

Dubitari enim potest, an solventes tales, seu collectas sine Pontificis auctoritate, & ipsi excommunicationis sententiam incurrant, ut in d. cap. clericis laicos, eod. tit. in 6, in cap. 1, eod. in extravag. com. & respondetur, quod non, quia illa duo capitula in Conc. Vienn. per Clem. V. cum omnibus ab illis secutis fuerunt revocata, ut d. clem. unic. vers. nos de consilio. Et quia exigentes gabellas ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt, an etiam exigentes collectas pari modo illam incurrant, de jure communi constat, quod non, quia post mensem, nisi satisfecerint, dictam pœnam incurrunt, quæ afficit etiam successorem, d. cap. adversus, in fin. & ibi Abb. num. 23. Sed ex dispositione Bullæ in die Cœnæ Domini legi consuetæ qui collectas, decimas, taleas, præstantias, & alia onera clericis, Prælatis, & alijs personis ecclesiasticis, ac eorū & ecclesiarum, Monasteriorū, & aliorum beneficiorū ecclesiasticorū bonis, illorumque fructibus redditibus, & proventibus, absq; Romani Pontificis speciali, & expressa licentia impouit, & diversis etiam exquisitis modis exigunt,

exigunt, aut sic imposita etiam à sponte dantibus, & concedentibus recipiunt, nec non, qui per se, vel per alium, seu alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, aut eisdem auxilium, consilium, vel favorem, ut votum, seu suffragium palam, vel occulte præstare non verentur, cujuscunque sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si imperiali, aut regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alii potentates quicunque, etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo præsidentes aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti, excommunicationis sententiam in Bulla Cœnæ Domini contentam incurrunt. Navarr. in cap. 27. num. 71. vers. *Et qui collectas*, tom. 3. & Graff. cap. 18. num. 145. par. 1. lib. 4. à qua ¶ nisi in articulo mortis constituti, præterquam à Romano Pontifice, nemo absolvi potest, neque etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo cautione præstita, nec prætextu quarumvis facultatum, & indulgentiarum quibuscunque personis ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis ordinum, etiam mendicantium, & militiarum regularibus, etiam Episcopali, vel alia majori dignitate præditis, ipsisque ordinibus, & eorum Monasterijs, Conventibus, & Domibus, ac Collegijs, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, & locis piis, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fuentibus, per Romanum Pontificem, & Sedem Apostolicam, ac cuiusvis Concilii decreta, verbo, litteris, aut alia quacunque scriptura in genere, & in specie concessorum, & innovatorum, ac

concedendorum, & innovandorum. Rebuff. in prax. benef. super Bull. Cœnæ Domini, art. 13. vers. *nisi in mortis*, & Navarr. d. c. 27. n. 73. vers. *ceteram à prædictis*. ¶ Nam in articulo mortis quilibet sacerdos absolvere potest, quacunque reservatione non obstante, ut ibi gloss. in d. vers. *nisi*, Concil. Tridentin. cap. 7. §. *hanc autem doctrinam, de sacr. penit. & extrema unct. sess. 14.* & S. Thom. in 4. sentent. distict. 18. & 20.

28 ¶ Dubitatur, an bona catastata, quæ ecclesiæ à laicis acquisiverunt, & pro quibus laici collectas persolvebant, gaudeant privilegio immunitatis: & videtur quod non, quia hoc casu res onerata cum suo onere transit. Specul. de clerico. conjog. n. 11. vers. *alii dicunt*, Bald. in l. *neminem* n. 2. C. de sacr. sanct. eccles. Jal. cons. 43. vol. 3. Abb. in d. cap. *non minus*, num. 16. vers. *dicunt enim*, & Rebuff. in l. *si divina* n. 3. C. de exact. tribut. Quæ conclusio est vera, & communis, quo ad tributa, si prædium est tributarium, vel censuale jure feudi, vel emphyteusis pro illo solito, & perpetuo tributo, quod est conforme, & certum, ut declarat Bar. cons. 180. n. 3. & 4. Felin. in d. cap. *Ecclesia Sanctæ Mariæ*, n. 77. Bald. dist. n. 2. Rebuff. ead. l. *si divina*, n. 1. & Olalch. decis. 136. ubi de *commun. testatur*, num. 2.

Sed quando descriptio, seu æstimatio, quæ fit per solidum, & libram, non est perpetua, & certa, sed mutatur pro varietate imminentium negotiorum, onus hujusmodi non durat, postquam venit ad privilegiam personam, ut bene distinguunt Bart. eod. cons. 180. eod. n. lib. 1. Felin. in dist. cap. *Ecclesia S. Mariæ*, eod. num. & Brun. cons. 94. quia immunitas ¶ trahitur

ad postea quaesita, cap. noverint, 10. *quast.* 1. *Spesul. d. num. 11. vers. sed certe.* *Rebuff. d. l. si divina, num. 3. vers. in muneribus autem, cap. quia circa, de privil. Ial. per illum tex. post. Cy. Ray. & Raph. fulg. quos citat. in l. qui filiabus, num. 13. vers. tu autem, de leg. 1. Ruin. consil. 217. num. 17. volum. 1. Paris. cons. 68. num. 7. & num. 10. ubi de comuni testatur, volum. 2. Natt. cons. 66. num. 13. cons. 160. num. 23. cons. 328. num. 4. Olasch. qui hanc veram, & magis receptam sententiam esse testatur in dicta decis. 136. num. 1. quem sequitur Thesau. decis. 274. num. 2. & n. 4. Bursat. qui etiam de commun. & magis recepta testatur in cons. 16. num. 77. l. 1. & Silvest. in verb. immunitas 1. quidò quaeritur, & num. 19. Dicta conclusio aded est vera, & generalis, ut, nec ad onera occasione belli per Principem imposita, ecclesia concurrere teneatur, nisi cum imminet necessitas, & tractatur de necessaria defensione patriae, ut, si extempore hostis in Principem irrueret, vel si bellum iuste, ac pro imperii, vel ecclesiae tuitione fieret, & quocunque casu, si bursa Principis esset exhausta, & laicorum non suppeterent facultates, non autem pro quacunque necessitate, *Cephal. cons. 154. num. 22. volum. 2. & Bursat. d. cons. 16. num. 76. & concurrentibus aliis, de quib. sup. num. 22.**

30 Multò minus, si pro fluminum reparatione, pontium, viarum, mœnium restauratione, aut hospitiatione, vel transitu militum, seu laboratorum occasione belli collecta ab Universitatibus imponantur, quia licet regulariter collecta habeant executionem paratam, pro quibus fieri debet executio cogendo, & exigen-

do absque citatione, etiam lite pendente, ut cum eo ff. ad l. jul. pecul. auth. in iur. quod prest. vers. & primum, Bald. consil. 429. licet iudex, num. 1. Rolan. à val. cons. 32. num. 5. Olasch. decis. 86. num. 5. & Bursat. d. cons. 16. num. 76. dicta tamen conclusio procedit, & habet locum contra laicos non privilegiatos, sed contra bona ecclesiastica, quae habent privilegia de iure divino, canonico, & caetero ex supra deductis, & eorum colonos, non habent executionem paratam, sed debent personae ecclesiasticae, & eorum coloni audiri super eorum immunitate, si dubitatur, scilicet apud iudicem ecclesiasticum, lib. 2. C. de off. civi. jud. Bald. d. cons. 429. n. 1. versic. qui autem gravari, & ita distinguit Ang. in l. fin. C. ubi quis de cur. aliare. cond. ibi, aut dubitatur, an aliquis sit debitor: & tunc non habet locum executio lite pendente, sed procedendum est causa cognita, quem sequitur Olasch. dict. decis. 136. num. 1. & num. 6. vers. quid dicendum. Et quòd de iure communi, si coloni regulariter ad collectas non teneantur, probat Paris. cons. 25. num. 10. volum. 1. Ial. in l. 1. num. 32. C. de jur. emphit. & ita fuit decisam per senatum Pedemontanum, ut testatur Olasch. decis. 3. num. 6. & 7. ubi, quamvis senatus in causa Universitatis Auxiliani contra colonos civium Vercellensium censuerit super allegata consuetudine collectandi colonos pro parte colonica teneri, motus ex communi conclusione, qua disponitur in collectis exigendis servandam esse consuetudinem, ut ibi num. 9. in fin. & Rolan. à val. cons. 32. num. 8. cum seq. causa fuit agitata contra colonos civium, non autem contra colonos bonorum ecclesiasticorum, qui gaudent immuni-

32 munitate clericorum, de quorum interesse
 agit, ¶ quia ratione oneris collectandi
 inuncti res minoris æstimationis efficitur,
 gloss. fin. in l. generali, §. final. ff. de usu-
 fruct. leg. & Olasch. dict. decis. 83. num.
 9. Consuetudo enim inducta contra colo-
 nos laicorum, non extenditur ad colonos
 privilegiatos bonorum ecclesiasticorum,
 nec consuetudo vigens in una regione ex-
 tendi potest ad alias regiones, in quibus
 non viget talis consuetudo: cap. 1. ubi
 Abb. & alii de consuet. Bart. in l. post dotem.
 33 num. 30. ff. sol. matr. Burlat. post Rip.
 Corn. & alios in consil. 311. num. 7. lib. 3.
 Honded. consil. 101. num. 38. vol. 1. Far-
 nac. in prax. crim. de Inquis. cap. 8. num.
 132. vers. & licet e contra & Covar. pract.
 quest. cap. 31. num. 5. vers. secundò ex præ-
 missa resolutione.
 33 Idèò, cum colentes ¶ bona ecclesiasti-
 ca gaudeant privilegio dominorum, non
 principaliter propter se, sed favore eccle-
 siasticarum personarum. Concil. Tolet.
 relatum. in cap. Ecclesiarum. 12. quest. 2.
 & Bald. in l. 2. num. 2. C. de Episc. & cler.
 cum aliis supra deductis; & ecclesiasticis per-
 sonis, quæ privilegium immunitatis ha-
 bent à Deo, Pontificibus, & imperatori-
 bus, dicta consuetudo esset præjudicialis,
 non afficit ipsorum colonos, qui domini-
 orum privilegium sortiuntur, cum ex sub-
 jectione usus colonorum dominis incom-
 modior redderetur, ut declarat Oldrad.
 consilio 299. num. 5. vers. potest & alia.
 Tum si privilegiis imperialibus est paren-
 dum, quanto magis Deo dominatori uni-
 versæ creature, ad ea, quæ jussit sine du-
 bitatione est obtemperandum. cap. qua
 contra. & ibi gloss. in verb. sicut. §. di-
 stinct.

Consuetudines enim, ¶ seu statuta se-
 cularium contra privilegia clericorum
 non ligant clericos. auth. cass. C. de sa-
 crofanct. Eccles. cap. 1. 10. distin. cap. qua
 in Ecclesiarum. de constit. Bar. in repet. l.
 de quibus. num. 30. ff. de leg. & ibi Jal.
 num. 1. Idem Bar. in l. 1. num. 27. & 28.
 C. de summ. Trinit. & fide Cathol. Abb. in
 cap. cum causa. num. 4. de sentent. & re-
 jud. & Felyn. in cap. ecclesia s. Maria n. 8.
 vers. sed contra Bart. de constit. Compel-
 lentes autem colonos clericorum ¶ pro
 colonia, seu traffico factò super massari-
 tiis, & prædiis ecclesiasticis incurunt ipso
 facto excommunicationis sententiam in
 Bulla Cœnæ Domini contentam; quia in-
 directe ab ecclesiasticis extorquent; & est
 casus supra comprehensus, ibi: Necnon,
 qui per se, vel alium, seu alios directe, vel
 indirecte prædicta facere, &c. Navar. d.
 cap. 27. num. 71. & in consil. 32. num. 4. &
 5. de sentent. excommunic. quia quicquid exi-
 gitur à colonis ecclesiasticorum bonorum
 prædicta colonia, seu traffico in præjudi-
 cium, & gravamen personarum ecclesia-
 sticarum, quæ colonos cum majori earum
 incommodo, dispendio, & gravamine
 conducunt, percipiunt, contra dictæ Bul-
 læ, & sacrorum canonum dispositionem;
 unde coloni, qui persolvere coguntur, à
 dominis repetere possunt. Bald. in l. 1. n.
 10. C. de jur. emphyt. Alexand. in consil. 35.
 num. 12. lib. 4. & consil. 4. num. 3. lib. 5.
 quia in fraudem legis, & odium clerico-
 rum indebite gravarentur, ut tenet Bart.
 in l. placet. num. 62. & 63. C. de sacrosan-
 ct. Eccles. Ac ulterius aded sunt bona eccle-
 siarum exempta, quod præter pœnas ab
 antiquis canonibus, & Bulla Cœnæ Do-
 mini inflictas, qui alicujus ecclesiæ, seu
 cujusvis

eiusvis secularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac jura etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent, per se, vel per alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumperint, seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur, anathemati poena tamdiu subjacent, quamdiu iurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverint, vel, qui ad eos quomodocunque, etiam ex donatione suppositæ personæ pervenerint, ecclesie, ejusque administratori, sive beneficiario integre restituerint, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerint. Conc. Trid. cap. 11, de reform: sess. 22. cap. prædix, & cap. qui abstulerit 12. q. 2, & cap. attendum est. 17, q. 4.

36 Statuentes autem ¶ contra Ecclesiasticam libertatem, scriptores statutorum ipsorum, Potestates, Consules Rectores, & Consilarii locorum, ubi statuta hujusmodi, & consuetudines editæ fuerint, vel servatæ & qui statuta edita, & consuetudines introductas contra ecclesie libertatem de libris in quibus descripta reperiuntur, non fecerint amoveri, & qui secundum ea præsumperint judicare, vel in publicam formam scribere judicata, sunt excommunicandi, ut in cap. noverit, de sentent. excommuni. & excommunicationem incurrunt ipso jure. Abb. ibi num. 2.

37 Contra libertatem ecclesiasticam ¶

sunt statuta, quæ veniunt contra privilegia concessa ecclesie universali, vel à Deo, vel à Papa, vel ab Imperatore, si tamen hominis privilegio opus, habet Ecclesia; quod & ad singulares ecclesias extenditur, tamquam ex corpore ad membra. Innocent. in dict. cap. novit, num. 2. vers. hi igitur, & ibi Abb. num. 2, Bart. Socin. in conf. 55 in viso decreto, colum. 1. in fin. & Alexand. in conf. 209. num. 3, & 5, lib. 2.

Statuentes enim, ¶ aut quomodolibet prohibentes, ne sui subditi Prælati, seu clericis, aut personis ecclesiasticis, quidquam vendant, aut emanent aliquid ab eisdem, neque ipsis bladium molant, coquant panem, aut alia obsequia exhibeant, eo ipso sententiam excommunicationis incurrunt, capit. fin. de immunit. Eccles. in 6.

39 Statuta etiam laicorum, ¶ quæ directe, vel indirecte prohibeant alienationem immobilium in ecclesias, vel monasteria, eo quia sunt contra privilegia de jure communi competentia ecclesiis, & ecclesiasticis personis, sunt nulla, dict. cap. fin. Bart. in l. filiusfam. §. divi. num. 12, & ibi Alexand. num. 11. & 12, & Jas. in 1. l. et. dict. §. num. 72. juncto num. 82, ff. de leg. 1. ubi inquit, quod cum Bart. transeunt indifferenter omnes, ubi etiam attestatur de communi, à qua in consulendo, & judicando durum dicit esse recedere, & licet postea ibi Jas. conetur sustinere contra communem, rationibus per ipsum adductis, communis opinio est principaliter fundata de jure canonico, & laici earent jurisdictione statuendi contra sacros canones, quia eorum statuta non ligant sine Pontificis approbatione, auth. cassa. C. de sacrosanct. Eccles. Bart. in l. fin. num. 4. C. de exact. trib. Abb. conf. 26, num. 2, vol. 1, cum

cum alii supra deductis, & est communis
 40 opinio favens ecclesie, quæ in iudican-
 do, & consulendo est tenenda, ut tenet
 idem Jaf. in dict. §. divi. 1, lect. num: 82.
 41 Nam similia statuta sunt abolenda, &
 cancellanda de voluminibus statutorum,
 ita quod, si in volumine statutorum repe-
 riat, statutum contra libertatem eccle-
 siæ, & in fine voluminis appositum aliud
 statutum, quod si quæ sunt statuta contra
 libertatem ecclesie sint cassa, & irrita, i-
 pso jure non suffragantur ad evitandâ pœ-
 nam excommunicationis, in dict. cap. no-
 verit. promulgatam, & in auth. cassa. inffi-
 ctam, nisi, ut supra deleantur, & abolean-
 tur, ut nunquam de facto possint in usum
 revocari. Bart: in d. auth. cassa: num: 6, &
 ibi Bald. u: s, & Abb: in consil: 83. num: 2,
 vers. quinimo, volum. 1.
 42 Experientia etiam docuit, quod, quo-

tiescunquè Reges belli, aut alia de causa,
 bona, fructus, seu redditus ecclesiasticos in
 eorum subventionem acceperunt, bello-
 rum eventus, & alii ab eis optati fines, ma-
 le successerunt, ita quod etiam profana
 bonis ecclesiasticis simul mista, brevius
 quam dici potest consumatur, & effluant,
 ut pluribus exemplis probat Petr: Ribadé.
 in tract. de relig. lib. 1. cap. vlt per tot.

Communitates verò, & Magistratus,
 qui oneribus bona ecclesiastica contra eo-
 rum immunitatem gravare non formi-
 dant, ultra centuras, & pœnas, de quibus
 supra, quas ipso facto incurrunt, alias etiam
 pœnas temporales non evadunt, quia hinc
 grandines, damnosa pruina, & alia fla-
 gella, quibus tam in personis, quàm in bo-
 nis temporalibus vexantur, iusto Dei ju-
 dicio, pro purgatione vel vindicta mittun-
 tur, c. Anast. 19. dist. 6. c. cum percussio. 7. q. 1

DE BONIS ECCLESIAE NON ALIE- nan dis. C. p. XV.

S Y M M A R I V M.

1. Alienatio de rebus Ecclesie fieri non potest.
2. Extravagans: Ambitiosa, an procedat etiam in bonis Ecclesie feudalibus, emphyteuticisve consuetis in feudari, vel emphyteuticari juxta consuetum, & num. 29.
 Res semel aff. & alienabilis semper durat alienabilis, ibidem.
 Cessante causa, cessat effectus, ibidem.
3. Concessionis causa, quando aliud du-

rare videatur, & quomodo cesset.

4. Extravagans: Ambitiosa, an procedat tam in rebus magni, quam parvi, & exigui valoru.
5. Alienans aliquid de jure Ecclesie est honore privandus.
6. Extravagans: Ambitiosa, non procedit in bonis immobilibus pauci momenti, ut sunt terrula, & vineola.
 Res si sit alienanda, ut patet